

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. septembra 1911.

C. kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Pregled o stanju kmetijskega združništva v Avstriji. Rusinska deželna mlekarska zveza v Galiciji. Vzreja in oskrbovanje rac. Vestnik Zadružne Zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Književnost. Občni zbori. Bilance. Pregled poslovanja hranilnic in posojilnic.

Pregled o stanju kmetijskega združništva v Avstriji.*)

Minilo je dvoje desetletij, odkar moremo govoriti o kmetijskem združništvu v Avstriji v pravem pomenu besede. Veliko delo se je izvršilo na tem polju. Ob priliki tega združnega shoda bi bilo morda umestno, pregledati, kar se je nameravalo, in to, kar se je doseglo, kakor tudi pot, po katerem hočemo in moramo hoditi v bodoče. Če sem se odločil, prevzeti to nalogo, menim, da smem v svojo opravičbo navesti, da delujem že skoro 30 let pri kmetijskem združništvu in da sem pri vsem razvoju našega modernega kmetijskega združništva v Avstriji deloma sam sodeloval, deloma sem bil v položaju, opazovati in spoznavati ga.

Nimam namena podati sliko o razvoju kmetijskega združništva v Avstriji; kajti če tudi še nimamo take celotne in popolne slike, je večji del vendar že opisan na raznih krajih in ob raznih prilikah; tudi bi bilo to preobširna naloga za poročilo na

združnem shodu. Ravno tako bi ne bilo tu umestno pretežno statistično izvestje. Svoji nalogi mislim marveč s tem zadostiti, da pričenši s tem, kar se dosedaj pri nas doseglo v kmetijskem združništvu, pojasnim njegova značilna svojstva, na eni strani uspehe in na drugi strani obstoječe pomanjkljivosti in da orišem na kratko oni nadaljni razvitek našega združništva, za katerim nam je stremeti na podlagi dosedanjih izkušenj.

Pri „Splošni zvezi avstrijskih kmetijskih zadrug“ je bilo tekom letošnjega leta sestavljeno večje statistično delo, kakršnega za naše združništvo dosedaj še ni bilo, in sicer po stanju l. 1907. Obravnavajo se tam rafajznovke, osrednje blagajne, skladiščne zadruge in mlekarske zadruge. Kakor vidite, to ni vse naše kmetijsko združništvo, vendar velik del. Statistika se bo nadaljevala vsako leto in se bo tudi leto za letom bolj izpopolnjevala. Potem bo tudi treba, da bodo po posameznih deželah statistični podatki vedno pripravljeni, da moremo dobiti potrebno gradivo. Sedaj je zelo težko, nabrati gradivo za to delo, in zato je prvi pregled še pomanjkljiv.

*) Referat generalnega zastopnika dr. Pavla barona Störcka na II. avst. ijskem kmetijskem združnem shodu dne 14. septembra 1910.

Obsuti vas s statističnimi podatki ni moj namen, ali nekaj številčk moram imenovati, da podam pregled o današnjem stanju zadružništva v Avstriji. Po podatkih statistične osrednje komisije, ki so bili pred nekaj časa objavljeni, je koncem l. 1910 znašalo stanje registrovanih zadrug v Avstriji 15.160; med njimi je bilo 7116 rajfajznovk in 2607 kmetijskih zadrug različnih vrst. K temu pride še nekaj zvez kmetijskih zadrug, od katerih pa morem upoštevati le one, ki so podvržene zadružnemu zakonu, t. j. okoli 45. Potem je treba semkaj prištevati več sto posojilnic, ki sicer niso rajfajznovke, ki pa so vendar izrazito kmetijskega značaja. Dalje neko število kmetijskih konsumnih društev, zlasti v Južnih Tirolah in v Galiciji, ki se morajo prištevati kmetijskim zadrugam. Potem takem smo število 10.000 kmetijskih zadrug danes že gotovo prekoračili. To kaže, kako delo se je opravilo v zadnjih dvajsetih letih; dalje pa to tudi kaže, kako velik narodnogospodarski pomen pristoja kmetijskemu zadružništvu. Ako primerjamo kmetijsko zadružništvo v Nemčiji, je bilo tamkaj po stanju dne 1. julija 1909, torej pol leta poprej, 15.177 rajfajznovk in 7756 drugih kmetijskih zadrug, skupaj torej 22.933 zadrug. Primera je zanimiva. Glede rajfajznovk vidimo, da je njih število v Nemčiji še enkrat večje. Ako pa primerjamo število prebivalstva naše tostranske državne polovice s prebivalstvom Nemčije, nismo tako zelo zaostali, kakor bi se morda zdelo. Imamo dežele, kjer so rajfajznovke zelo gosto nasejane in sicer celo v pokrajinah, ki so gospodarsko še zelo zaostale. Pri kmetijskih zadrugah ostalih vrst pa obstoji velika razlika; njih število je v Nemčiji skoraj trikrat tako veliko kakor pri nas. V tem pogledu smo še znatno zaostali.

Prehajam k razgovoru o naših rajfajznovkah, ki so jedro naših kmetijskih zadrug, in za uvod navajam nekatere stati-

stične podatke. Po statistiki, ki jo je sestavila Splošna zveza, je l. 1907 obstojalo 5880 takih zadrug. Deloma so pri Splošni zvezi, deloma pri takih zvezah, ki se nam še niso pridružile; nekatere ne pripadajo nobeni zvezi. Kolikor smo mogli, smo skušali dobiti najvažnejše podatke o teh 5880 zadrugah. Leta 1907 je bilo povprečno pri vsaki rajfajznovki 123 članov. So pa v Avstriji tudi posojilnice, ki štejejo po 150 članov in še več. Ako to preračunimo na skupno število dne 1. januarja 1910 obstoječih 7116 posojilnic, dobimo že danes okoli 875.000 članov. Ako primerjamo stanje hranilnih vlog, dobimo pri 5880 posojilnicah l. 1907 povprečno pri eni posojilnici okoli 95.000 kron hranilnih vlog. To ni malo. Pri 7116 posojilnicah bi hranilne vloge znašale 676 milijonov kron. Če upoštevamo, da se hranilne vloge množe od leta do leta, smemo z gotovostjo računati, da imamo danes približno skoraj okoli 700 milijonov hranilnih vlog. Temu nasproti stoje dana posojila. Po naši statistiki pride l. 1907 na eno posojilnico povprečno znesek 73.000 kron posojil napram 95.000 kron hranilnih vlog. To bi znašalo pri 7116 posojilnicah l. 1910 okoli 519,468.000 kron posojil. Tudi tu se številke zvišajo, ker se posojila od leta do leta množe. Že danes moremo torej računati, da je vseh posojil danih okoli 540 milijonov. Stanje deležev je pri 5880 posojilnicah l. 1907 znašalo nad 9 milijonov kron. Pri 7116 posojilnicah l. 1910 odgovarja to znesku nad 11 milijonov kron. Stanje rezervnih zakladov je bilo l. 1907 K 10,392.000, danes gotovo že nad 12 milijonov. Celokupni denarni promet je pri 5880 posojilnicah znašal 1019,5 milijonov, torej nad eno milijardo, in je ta vsota danes gotovo že tudi prekoračena. Res, da je ta vsota nasproti skupnemu denarnemu prometu rajfajznovk v Nemčiji še majhna; kajti tam so prišli že preko pete milijarde, seveda pri še enkrat tako velikem številu posojilnic. Iz tega izprevidite, kako veli-

kega pomena so rajfajznovke za vse kmetijstvo.

Te statistične podatke sem navedel, da pokažem izredni narodnogospodarski pomen rajfajznovk. Po teh malih posojilnicah se je našemu kmetijskemu prebivalstvu dalo na razpolago okoli 540 milijonov kron proti nizkim obrestim. Celo v deželah, kjer imajo visoko obrestno mero, je obrestna mera naših rajfajznovk zelo nizka, da celo nižja kakor je v mnogih deželah še pred kratkim bila obrestna mera hipotečnih posojil. Trditi se torej sme, da naše kreditne zadruge mnogo pripomagajo k zboljšanju gospodarskega položaja kmetijskega prebivalstva, ker so na eni strani najuspešnejše sredstvo proti oderuštvi na deželi in nudijo malemu kmetovalcu po ceni potrebni obratni kapital, na drugi strani pa v mnogem oziru vplivajo vzgojno in moralično dvigajo kmetiško prebivalstvo.

Te številke pa tudi kažejo, da se je pri kmetijskem prebivalstvu dvignil smisel za varčevanje. V naših posojilnicah je naloženih okroglo 700 milijonov hranilnih vlog; od tega zneska bi se gotovo sploh velik del plodonosno ne bil naložil, tako da smemo smatrati, da smo hranilnicam in drugim zavodom odtegnili le malo denarja.

Glede ostalega delovanja rajfajznovk moramo povdarjati, da se je izvrševanje uprave kot častni posel dobro obneslo in da se bo treba tega držati, pa da vendar v nekaterih pokrajinah prizadeva težave. Kajti velika je žrtev, katero doprinaša posameznik, in če je kdo to stvar nadaljeval že 10 let ali dalje, se ne more zahtevati, da bi to vedno delal iz dobre volje. Pomagati moramo torej nekoliko s tem, da se sicer držimo uprave kot častnega posla, toda za dejanske izdatke funkcijonarjem dovolimo odškodnino, kar končno ne izpremeni značaja funkcijonarjev, vendar nam pa omogoči, da najbolj vredne osebe v občinah pritegnemo k združnemu delu.

Naše posojilnice so v teku let jasno pokazale, da so šola za vse kmetijsko združništvo; kajti tam, kjer obstoje že nekaj let, je mnogo lažje ustanoviti kako drugo zadrugo kakor tam, kjer posojilnice ni. Kajpada je potrebno, da se pri posojilnicah izvršuje natančna in stroga revizija in kontrola, kar opravljajo zveze ali deželni odbori. Sicer so se že pripetili slučajji, da se ni pošteno postopalo, toda to so v resnici zelo redki slučajji v primeri z velikim številom posojilnic in v primeri z mnogoštevilnimi osebami, katere so odgovorne za poslovanje. Navadno gre pri tem za manjše zneske, kateri se lahko poravnajo, ne da bi pri tem člani kaj trpeli.

Kar zadeva umevanje ciljev rajfajzenskih posojilnic, moramo priznati, da še ni povsod v zadostni meri predrlo v ljudstvo. Še vedno vidimo, da se posojilnice v največ pokrajinah uporabljajo le v slučajih resnične stiske. Ljudje se še niso priučili, da bi posojilnice rabili v tistem smislu, kakor smo si prvotno mislili, namreč tako, kakor stoji kak trgovec v zvezi z banko, pri kateri za svojo potrebo dviga denar in o priliki zopet nalaga. Tudi kmet naj bi svoj obratni kapital jemal iz posojilnice, če ni sam zadosti premožen, in sicer ne samo v stiskah, ampak tudi za svoje navadne gospodarske potrebe; kajpada naj bi iz dohodkov gospodarstva dolg zopet poravnal. V nekaterih pokrajinah se je naše kmetško prebivalstvo temu že priučilo, toda največ le tam, kjer je že popred prišlo nekoliko v stik s trgovskim življenjem, kjer se n. pr. kmet postrani peča s trgovino s sadjem, ali z vinom, živino, lesom itd. kjer je torej že bil navajen, za trgovske namene si izposojevati za kratek čas denar, poprej morda pri trgovcu ali pri kakem drugem denarnem človeku, sedaj pri posojilnici. V nekaterih pokrajinah si n. pr. kmetje spomladi izposojajo denar za nakup živine in ko jeseni živino zopet prodajo, poplačajo svoj dolg. Kjer pa takih okolišnosti ni, je le težko doseči, da bi se ljudstvo ne zate-

kalo k posojilnicam samo v skrajno hudi stiski.

Je tudi nekaj pokrajin, kjer prebivalstvo porablja rajfajzenske posojilnice samo kot hranilnice in se kredita le malo poslužuje. Ljudje se sramujejo iti k posojilnici in najamejo raje posojilo pri zasebni osebi, če je prav dražje, da nihče o tem nič ne zve. Posojilnice morajo v takem položaju denar obrniti za drug namen. Izročiti ga morajo osrednji blagajni ali zvezi ali ga porabiti za hipotekarna posojila. Svojega namena torej ne izpolnjujejo, ker jih člani premalo uporabljajo. Tukaj je treba še pouka.

Druge naloge rajfajzenskih posojilnic n. pr. konvertiranje, boj proti razkosavanju zemljišč, pomoč pri razdolževanju, itd., se morejo izvrševati redno šele tedaj, ako imajo posojilnice na razpolago zadosti vlog, tako da jim ni treba delati s tujim izposojenim kapitalom in imajo primerne rezervne sklade. Prav koristne so posojilnice tam, kjer morejo občinam, okrajnim šolskim svetom in podobnim krajevnim korporacijam dajati posojila za javne namene; denar se porabi tam, od koder je.

V mnogih deželah se posojilnice bavijo tudi z blagovnim prometom, zlasti z nakupovanjem blaga. Le malo dežel je, kjer bi se posojilnice s tem ne pečale. Toda tudi tam, kjer je to vpeljeno, se v resnici nikakor vse posojilnice ne pečajo z blagovnim prometom. Pogostokrat niso vodilne osebe za to sposobne, ali nečejo prevzeti takega dela in tudi tam, kjer imajo to vpeljeno, se blagovni promet večinoma ne izvršuje v velikem obsegu. Reči se pa more, če je posojilnica dobro oskrbovana in se mimogrede peča tudi z blagovnim prometom, da se stvar razvija brez težav. Zveze delajo s posojilnicami kupčije prav lahko. Posojilnice so navajene na red v knjigovodstvu, točno plačujejo i. t. d. Kar zadeva prodajo kmetских pridelkov, nahajamo le izjemoma slučaje, da bi posojilnice tudi tukaj posredovale. Poka-

zalo pa se je, da so posojilnice za nekatere vrste prodaj prav pripravne. Ne mislimo tu običajne trgovine, katero je najboljše prepuustiti posebnim zadrugam. Če pa se pripetijo izjemni slučaji n. pr. ob kaki gospodarski stiski, tedaj je posojilnica za taka opravila jako umestna. Če je n. pr. v eni pokrajini mnogo krme, v drugi je pa primanjkuje, mogle bi posojilnice tako kupčijo izvesti v dveh do treh mesecih. V takih slučajih bi mogle torej posojilnice prav dobro posredovati.

Priti pa morejo v pošteev še drugi predmeti; tako n. pr. je neka posojilnica v jeseeni prevzela izvoz nekaj vagonov sadja. To se pogostokrat več let ne dogaja in se torej pripeti le izjemoma. Če bi se pa imelo to vršiti redno, je zato boljša posebna zadruga. V Bukovini n. pr. so nekatere posojilnice za poskus začele izvažati na Dunaj živino k živinski vnovčevalnici. Ko se je pokazalo, da bo stvar šla, so se po dveh ali treh mesecih ustanovile posebne zadruge za vnovčevanje živine; in sedaj te izvršujejo ta posel. Tako postopanje je popolnoma v redu.

Omenil bi še rad par besedi o novem združnem zakonu. Svoj čas se je bil načrt predložil neki enketi. Ne vemo pa, kakšen bo predelani načrt, ko bo predložen državnemu zboru. Ponoviti moremo le, kar se je že pri enketi izrecno povdarilo, da ne moremo pod nikakim pogojem privoliti v to, da bi se pri rajfajzenskih posojilnicah omejilo sprejemanje hranilnih vlog in da bomo našli sredstvo, da tak zakon preprečimo. Ako bi se sprejemanje hranilnih vlog omejilo, bi to pomenjalo smrtni udarec naši celi posojilniški organizaciji. Če bi prav najprej trpele le one posojilnice, ki imajo manj denarja, bi bil vendar popolnoma uničen princip medsebojne denarne sporavnave med posojilnicami. Celo v eni deželi so razmere pogostokrat zelo različne; del posojilnic je aktiven, druge so pa pasivne; denarna iz-

ravnava je torej potrebna. Ako bi se torej hranilne vloge omejile, bi bila denarna izravnava otežkočena ali celo onemogočena v eni deželi in še težja bi bila od dežele do dežele. Treba se je varovati nevarnih, zapeljivih, a praznih besed. Na eni strani se govori o zemljiški razdolžbi in o potrebnem predpogoju za preuredbo osebnega kredita in se računi s tem, da naj rajfajzenske posojilnice skrbijo za osebni kredit v zadostni meri. Na drugi strani se pa namerava, hranilne vloge omejiti. Tako početje se ne more smatrati za resno. Takemu zakonu bi ne mogli pritrditi na noben način.

(Dalje prihodnjič.)

Rusinska deželna mlekarska zveza v Galiciji.

Rusini so se pričeli baviti z združnim mlekarstvom leta 1904. Tega leta je bila namreč ustanovljena prva mlakarska zadruga s strojnim obratom v občini Zavadiw, okraj Stryj. Povod tej ustanovitvi pa je dala tamošnja podružnica narodno izobraževalnega društva „Prosvisa“, kateri je tedaj načeloval sedanji mnogozaslužni poslanec Olesnickyj. Naslednjega leta se je po vzgledu prve v istem okraju ustanovilo nadaljnjih pet mlekar. V istem letu je pričela delovati tudi zveza rusinskih mlekarskih zadrug pri podružnici prosvetnega društva v Stryju. Zveza je razvila živahno delovanje po vsej vzhodni Galiciji, posebno s spremljevanjem tehničnih uradnikov, z nastavljanjem uradnikov, pri nakupu strojev in orodja, s prodajanjem sirovega masla in izdajanjem tiskovin in formularjev.

Sedaj se mlekarske zadruga hitro ustavljajo. Leta 1906 jih je bilo 16, a koncem leta 1907 že 20. Vsled naraslega dela se je zveza koncem leta 1907 pretvorila v samostojno zadrugo pod firmo Kmetijska deželna mlekarska zveza, registrovana zadruga z omejeno zavezo v Stryju.

Novi zvezi je takoj izpočetka pristopilo 19 mlekar, njihovo število se je leta 1909 pomnožilo na 42, leta 1910 pa na 58, od katerih jih je 53 vpisanih v združni register kot registrovane zadruga z omejeno zavezo.

Leta 1908 je 19 zvezinih članic predelalo (očistilo in pripravilo za prodajo) 2,275.260 litrov mleka in izdelalo 90.050 kilogramov sirovega masla; leta 1909 je pa 42 mlekar predelalo samo 2,275.260 litrov mleka in naredilo 91.548.55 kilogramov sirovega masla. Grozno nazadovanje od prejšnjega leta je povzročilo veliko pomanjkanje paše in klaje, katerega ni onega leta trpela le vzhodna Galicija nego tudi zapadne dežele monarhije. Tretje leto svojega obstoja, to je leta 1910 pa izkazuje zveza prav lepe uspehe. V 58 mlekarnah se je pridelalo 4,288.698 litrov mleka in naredilo 171.477 kilogramov sirovega masla. Povprečno pride na vsako mlekarno letno 73.000 litrov pripravljenega mleka in 3000 kilogramov narejenega masla. Vsekakor je to za gališke razmere mnogo. Zveza ima v Stryju hladilnico za shranjevanje sirovega masla.

Dne 19. septembra je priredila zveza v Stryju ogledovanje sirovega masla vseh njej pripadajočih mlekar. S to prireditvijo je bila združena tudi prva rusinska kmetijska razstava, katero sta si ogledala tedanji minister za Galicijo dr. Dulemba in Vincencij Charoušek, c. kr. mlekarski nadzornik v poljedelskem ministerstvu. V priznanje njenega uspešnega delovanja je podelilo c. kr. poljedelsko ministerstvo zvezi srebrno državno svetinjo.

Da bi povzdignila mlekarstvo, daje zveza članom posameznih mlekarskih zadrug kredit za nakup molznih krav. V ta namen je dala rusinska kreditna zveza v Lvovu leta 1910 mlekarski zvezi 150.000 K pod zelo ugodnimi pogoji na razpolago. Do konca leta 1910 se je razdala tretjina tega zneska

kar dokazuje, da ljudstvo uvaža to prekoristno napravo. V letih 1909 in 1910 je zveza izdajala strokoven list o mlekarstvu, katerega je pa koncem leta 1910 morala ustaviti vsled pomanjkanja sredstev.

V teku prvih treh let svojega obstoja je zveza prejela leta 1908 enkratno podporo z znesku 15.400 K od c. kr. poljedelskega ministerstva. Od gališkega deželnega odbora zveza leta 1908 in 1910 ni prejela nikake podpore, leta 1909 pa izjemoma 5500 K.

Vzreja in oskrbovanje rac.

V zadnjem članku sem opisal pomen račje reje, pogoje in krajevne razmere, od katerih je zavisen uspeh reje in večjih dohodkov. V današnjem članku pa pojasnim oskrbovanje in negovanje rac, kar imenujemo vzreja.

Mladiči se izvale navadno v 28 dneh. Ko izlezejo iz lupine, jih pustimo v miru, da se pod kokljo dobro posuše. Suhe račice poberemo, jih denemo v košarico, ki je postлана z mehкими cunjami ali še boljše s perjem, ter jih nesemo v sobo k peči, kjer dobe zadostno toplote.

Kakor smo rekli, da piščeta ne potrebujejo prvi dan nikake hrane, nego le miru in toplote, velja to tudi za račice. Tudi te je narava sama preskrbela s hrano za prvi dan.

Drugi dan pa postanejo nemirne in hočejo hrane. V mnogih krajih jim dajo trdo kuhana in sekljana jajca pomešana z rmanom ali salato. V zavodih pa smatrajo to hrano za predrago; zato jih krmijo prvi teden z belim kruhom, namočenim v mleku, ki je razredčeno z vodo. Ta hrana je tečna in jih varuje raznih bolezni na črevesih. Tudi tu velja pravilo: Pokladaj toliko hrane, kar jo enkrat pojedjo. Postano mleko se skisa in je za nje nezdravo.

Drugi teden pomešamo med zgornjo hrano nekaj ajdove ali ječmenove moke in napravimo nekako testo. Z drugim tednom morajo pa že nekoliko zelene krme dobiti. Najboljša je salata.

V tretjem in četrtem tednu mešamo v razredčeno mleko že pšenične otrobe. Seveda nadaljujmo tudi z zelenim krmljenjem.

Se-le v petem tednu navajamo race na zrnje. Najbolj jim v začetku ugaja pšenica in ječmen, pozneje pa tudi koruza. Vendar je vsekako primernejša hrana zanje, ako jim pokladamo mehko krmo, obstoječo iz dveh delov pšeničnih otrobov in jednega dela koruzne moke. To jim veliko bolj ugaja, ker je ta mešanica lahko prebavljiva in zelo tečna.

Najmanj dela pa je z racami, ako jim pokladamo Schrattovo patent-krmo v mleku namočeno. Po tej krmi race najbolj uspevajo hitro rasto in se krepko razvijajo. S četrtem tednom pa pričnemo tej krmi primešavati pšenične otrobe, da krmljenje ne postane predrago vsled požrešnosti mladih rac, ki v tem času nastane. Kdor pa nima Schrattove krme, lahko pomeša mehкому krmljenju mesno moko, ki pospešuje rast kosti in perja.

Ako race hitro rastejo in lepo uspevajo, jih je tudi temu primerno navajati na slabjšo hrano in na pašo, da se kolikor mogoče same preživljajo. Množina hrane, ki jo potem pokladamo doma, je odvisna od množine hrane, ki jo dobe na paši. Mlade račice krmimo večkrat na dan; kakor piščeta, pozneje pa dva do trikrat na dan.

Navadno imajo race v bližini vodo, kjer dobe precej hrane. Krmljenje doma je tedaj zavisno od tega, kaj in koliko so race dobile na paši; kajti ni v vsaki vodi jednake hrane in v tisti množini.

Svežo vodo morajo race vedno imeti, tudi dokler so na dvorišču, da jo pijo. Kdor sam sebi hoče dobro, mladih rac ne bo pustil preje na vodo, dokler niso stare štirinajst dni. Potem šele jih ženemo k vodi, toda le

ob solnčnem in gorkem dnevu, okoli pol-dneva. Nezmiselno je tudi poditi jih v vodo. Ako gredo v vodo, prav, ako ne, jih še pustimo. Bodo že same splavale, ko pride čas za nje.

Še večja napaka je, ako jih pustimo ob mrzlem vremenu ali celo zgodaj zjutraj na vodo. Race, dasi so vodne ptice, vendar ne preneso v prvih tednih mrzle vode. V mrzli vodi jih prime krč in potonejo, ker si pomagati ne morejo. Četudi je čudno slišati, a resnično je vendar, da mladim racam škoduje mrzla voda, zlasti dokler še race v perju niso. Ravno tako jim škoduje dež, zlasti mrzel, dokler imajo še mah.

Ko race prično pridno hoditi na vodo in si iskati tam hrane, moramo vendar skrbeti za dvakratno tečno krmljenje doma, in sicer zjutraj in zvečer in to posebno dokler živali še rastejo. Seveda je množina krme doma odvisna zopet od množine krme, ki jo dobe na vodi. Plemene in odrasle race se pri dobri hrani večkrat same prežive.

Snažnost je pa tudi pri racah neobhodno potrebna. Zaprte race preskrbimo vedno s svežo in zdravo pitno vodo. Posodo, iz katere dobivajo mehko hrano, moramo vedno pomivati, da se ostanki ne skisajo in ne pokvariijo sveže hrane. Kakor pri kokoših, tako moramo skrbeti tudi pri racah za snažno nočno prebivališče. Posebno mlade brez vode vzrejene race morajo imeti vedno suho ležišče. Pa tudi na vodi vzrejene race potrebujejo suhega ležišča. Le tako lahko vzredimo krepke živali in s tem tudi pospešujemo hitro rast. Slama jim za steljo najbolj ugaja. Tudi resica ni slaba, ako nam je na razpolago.

Ko race popolnoma v perje pridejo, je krmljenje jako lahko. Ta požrešna žival požre vse, kar ji pride pod kljun. Ta lastnost nam pride pa prav, da vse odpadke in ostanke iz kuhinje in vrta obrnemo lahko k dobremu. Krompirjeve lupine pomešamo z otrobi ali moko, ali če pomešamo prešičje

kuhanje, vse nam požre. Seveda ji ugaja zrnje ravno tako kakor kokošim.

Kjer pa je več kuhanja v naših kuhinjah in več pomivanja posode, lahko napravimo na drug način prav dobro in tečno hrano. Pomije in druge kuhinjske ostanke zmečemo v lonec ali poseben kotel, jih zavremo, potem s koruzno moko ali pšeničnimi otrobi pomešamo in tako napravimo precej trdo testo. Tako napravljena jed je zelo cena, pa tečna in zelo ugaja mladim in starim racam. Posebno dobro je, če vmes vržemo še dobro pest mesne moke. Ta način priporočam vsem gostilničarjem, ki nimajo prašičev, da bi izkoriščali pomije. Vsak ima pač mal prostor za race. Ugovor, da ni vode za plavanje, je ničev, ker smo rekli, da race tudi brez vode lahko vzrejamo. Tu imajo močne pomije, več ostankov z mize; vse to lahko gostilničar izkoristi, ostanke in pomije — proda. Je pač treba dandanes vsako stvar prav obračati in izkoriščati, da nam kolikor mogoče več zaleže.

Na prosti paši vzrejene race pa je treba še opitati, osobito tedaj, ako so doma manj krme dobivale. Pitanje traja 2 do 3 tedne. Za opitanje namenjene živali zapremo v poltemen prostor, ki naj ne bo ne pregorak, ne premrzl. Skrbimo tudi za snažno in suho ležišče. Vedno morajo imeti zadostno sveže vode. V hrano jim damo ali zadostno zrnja, ali pa mehke hrane, kakor sem zgoraj opisal in sicer toliko, da je imajo vedno dovolj na razpolago. Prve dni so race nemirne, ker niso proste. Ko pa se prostoru privadijo, prično prav pridno jesti. Opitanje pospešuje menjava krme, ker se žival naveliča vživati vedno eno in isto. Ako in kadar pitamo z zrnjem, je zelo dobro, če zrnje namočimo, ker je tako zrnje hitrejša in lažje prebavljivo. Posebno opitanje z ječmenom je vspešno le tedaj, ako ječmen toliko časa namakamo, da vskali. Lahko ga kalimo sproti, ali pa ga vskalimo skupaj večjo množino, skupaj skaljenega pa posu-

šimo. Kadar ga pa pokladamo, ga pa sproti zopet nekoliko namočimo. Najhitrejšje pa je opitanje gotovo, ako menjamo večkrat vskaljeno zrnje z mehko krmo, kakor smo jo gori opisali.

Kdor pa ima na razpolago posneto mleko ali morda tudi kislo mleko, naj ga pomeša med testo. Mleko zelo pospešuje opitanje, meso pa dobi fin in izboren okus.

Prihodnjič opišem nekaj koristnih račjih plemen. Zupan.

Vestnik Zadružne zveze.

Pri odpošiljanju denarja na Zvezo potom c. kr. poštne hranilnice se dogajajo v zadnjih časih nerednosti. Posojilnica sicer odpošlje denar, a istočasno ne obvesti Zveze. Vsled tega leži denar dalj časa nedvignjen na Dunaju in nastajajo prav po nepotrebnem zgube pri obrestih. Zadružna Zveza torej prosi vse svoje članice, da se v tem oziru točno ravna po danih jim navodilih in s posebno, v ta namen izdano dopisnico obveste Zvezo, kedaj in koliko denarja so odposlale na njen račun. Dopisnice naj se vedno pravočasno pri Zvezi naroče. Onim posojilnicam, ki bi ne upštevale teh navodil, bo Zveza prisiljena neavizirane vloge v tekočem računu obrestovati nekoliko pozneje.

Dopisnice z mesečnim pregledom o denarnem poslovanju se Zvezi tudi zelo neredno dostavljajo. Prosim v prihodnje v tem oziru več točnosti!

Živinorejske zadruge, posebej one iz kamniškega političnega okraja opozarjamo na razglas „Živinorejske zveze za politični kamniški okraj“, ki je objavljen v današnjem listu v oddelku „Zadružni pregled“.

Zadružni pregled.

Zadružne elektrarne na Nemškem. Dne 30. junija t. l. je bilo na Nemškem 434 zadružnih elektrarn. Največ jih je v Hanovru, namreč 121. Zadružne elektrarne so začeli snovati l. 1897. Značilno je, da se je doslej razdružilo že 38 zadružnih elektrarn. To število je zelo veliko, toda je razumljivo, ker je to

povsem nova vrsta zadrug, katerih poslovanje nikakor ni lahko.

Število zadrug na vsem svetu. Nek italijanski zadružni list je skušal dognati, koliko je zadrug na vsem svetu. Po podatkih, ki jih je list dobil, je pri vseh narodih naše zemlje delovalo 93.561 zadrug. Ker so pa podatki o stanju in številu zadrug iz nekaterih pokrajin nepopolni, a iz nekaterih drugih sploh ni bilo dobiti poročil, more se z gotovostjo reči, da število vseh kmetijskih zadrug na celim svetu znaša preko 100.000.

Zadružni zakon na Danskem. Danska ni velika država, ima samo okoli dva in pol milijona ljudi, ali njeno zadružništvo je zelo razvito. Samo kmetijskih zadrug je nad 3000. Prav temu razvitemu zadružništvu je pripisati v zaslugu, da je n. pr. samo izvoz mesa, masti, masla in jajec v zadnjih 30 letih se dvignil od 30 na 300 milijonov kron na leto in ravno tako je pri drugih pridelkih. — Dasi je ondotno zadružništvo tako važno in toliko razvito, vendar doslej niso imeli posebnega zakona za zadruge. Sedaj je tak zakon v osnovi izgotovljen in ga bo državni zbor kmalu sprejel. Pričakujejo, da bo novi zakon ugodno uplival na nadaljni razvoj tudi danskih kmetijskih zadrug.

Živinorejska zveza za politični kamniški okraj priredi dne 14. oktobra 1911 razstavo in premovanje goveje živine za vse zadruge političnega kamniškega okraja v Kamniku. Namen premovanja je v prvi vrsti povzdigniti z odlikovanjem lepe plemenske živine govedorejo in vzbuditi živinorejce k umni in vspešni govedoreji. Premovana živina se mora obdržati najmanj eno leto za pleme. V nasprotnem slučaju je premijo v celim znesku vrniti Živinorejski zvezi za politični kamniški okraj. Premovala se bo samo doma vzrejena pincgavska goved. Nagrade se bodo dobivale v denarju. Napredni živinorejci se bodo obdarili tudi z diplomami. Razun premij v denarju bodo odlični živinorejci dobili za svojo pridnost tudi darila, n. pr. napajalnice, za žene, ki pridno oskrbujejo živino, pa robce. Opozarjajo se vsi člani živinorejskih zadrug kamniškega političnega okraja na to premovanje, da priženo svojo živino na razstavo. Odbor.

Gališke rajfajznovke. Pred kratkim je izšla daljša razprava poslanca dr. Stefczyka o stanju rajfajzenskih posojilnic v Galiciji. Te posojilnice, ki so pod pokroviteljstvom deželnega

odbora, vodi posebno tajništvo in so pokazale v zadnjih desetih letih velik napredek. Število članov je že skoro četrt milijona doseglo; od teh je štiri petine delavcev. Naraščanje posojilnic najbolj pokažejo številke: Med tem ko je bilo leta 1905 446 posojilnic s 85.711 člani, je leta 1909 njihovo število poskočilo na 970 s 195.305 člani in lansko leto (1910) se je število zopet znatno pomnožilo, štelo je namreč 1089 posojilnic 224.902 člana. Pravo število rajfajznovk koncem leta 1910 je bilo celo 1165, toda od teh jih je bilo 76 tako mladih, da niso bile sprejete v letno poročilo. Tudi število deležev se je zelo pomnožilo. Pred desetimi leti jih je bilo samo za 39.823 K, leta 1905 že za 677.686 K in v preteklem letu za 2.032.817 K. V enaki meri so se pomnožile tudi hranilne vloge. To kaže naslednja statistika: Leta 1901 je bilo hranilnih vlog vplačano 1.509.634 K, leta 1909 33.641.238 K; leto 1910 kaže nadaljni prirastek za 7.977.015 K, tako da je bilo vseh skupaj 41.618.253. Največ vlog dobimo pri zapadno galicijskih rajfajznovkah. Ako primerjamo število rajfajznovk s številom kmetijskih občin v Galiciji, tedaj opazimo, da se posojilnice nahajajo že v polovici kmečkih občin (6126 občin 3057 posojilnic). Vodstvo posojilnic je večinoma v katoliških rokah. V preteklem letu je bilo v nadzorstvih rajfajznovk 836 katoliških duhovnikov in 1071 skoro izključno katoliško mislečih kmetov. V načelstvih je bil 401 učitelj. Posojila se dajejo največ za nakup zemljišč in za zgradbo hiš. Leta 1910 se je dalo za 43.683.906 K posojil. Največ prosilcev za kredite nahajamo v zapadni Galiciji, namreč 60,7 odstotkov vseh prosilcev. Vse posojilnice (1089) so napravile 404.334 K čistega dobička in so imele 2.128.681 K rezervnega zaklada. Njihov denarni promet je pa znašal 94.321.959 K, gotovo lepo vsoto. Ker je vodstvo posojilnic zelo poceni in ima vsaka približno le 300 K upravnih stroškov, se tudi posojila lahko dajejo poceni. 597 posojilnic zahteva 6,5 odstotka obresti od posojil, 330 posojilnic pa celo samo 6 odstotkov. To je gotovo malo, kajti kreditne razmere so v splošnem mnogo slabše nego pri nas.

Gospodarske drobtine.

Naraščanje avstrijskega državnega dolga.

Kontrolna komisija za državne dolgove je izdala izvestje o državnih dolgovih od 1. 1895 do

1909. Izvestje je zanimivo, ker se iz njega jasno vidi, kako izvanredno so se pomnožili avstrijski državni dolgovi v zadnjih 15 letih. Splošni državni dolg se je sicer zmanjšal za 294 milijonov kron. Zato se je pa dolg dežel in kronovin, zastopanih v državnem zboru na Dunaju, več kot podvojil, ker se je zvišal od 2787 milijonov na 5524 milijonov kron. Izdatki za obresti so za 110 milijonov kron večji.

Jablus. Domače podjetnike podpirati in s tem druge spodbujati k podjetjem, spada med prve narodne dolžnosti. Opozarjati torej hočem na neko tako novo podjetje. Lani smo malo vina pridelali in tudi sadnega mošta ne toliko, da bi mogli z njim shajati za delavce. Ti pa so vajeni na pijačo, in če ni ne vina ne mošta, mora se jim postrezati s tistim gnjusnim šnopsem, pravo človeško morilko. Tudi meni je že šlo trdo za pijačo. — Tu sem čital v slovenskih listih naznanilo o „Jablusu“. Ker se po časnikih razne tekočine ponujajo za izdelovanje mošta, nisem imel upanja, da bi bilo kaj realnega na tej ponudbi. Vendar sem naročil Jablusa za izdelovanje 200 litrov pijače. Ko mi je došla pošiljatev, sem pa precej videl, da tu ne gre za kako sleparstvo, temveč za po naravi posneto napravljenje sadnega mošta. Dobil sam eno kepo jabolčnih drož, v katerih so tiste glivice, ki povzročajo vrenje mošta, nadalje en paket štupe vinskih in jabolčnih kislin, tudi majhno čašico etera, menda jabolčnega in malo barve, da mošt dobi lepo rumeno barvo. Nalil sem v sod blizu 200 litrov vode, drože sem raztopil v topli, kislino v bolj gorki vodi, in vse to zлил v sod. Treba je zdaj bilo dodati glavno stvar, iz katere se po vrenju dela alkohol, to je sladkor. Znano je, da iz dveh kil belega sladkorja dobimo en procent alkohola. Torej se lahko računa, koliko dodati sladkorja, da bo mošt imel na primer 5 do 6° alkohola, kolikor se navadno nahaja v sadnem moštu. In sem dodal 10 kil sladkorja na 100 litrov vode, torej 20 kil, ki sem ga raztopil v prav gorki vodi in izlil v sod. In zdaj se je počasi začelo vrenje kakor pri naprešanem sadnem moštu. Ker pa je klet zelo hladna, se je vrenje zavleklo do treh tednov in je še tačas ostalo toliko sladkorja, da se je čutil v pijači. Ta mošt pa je bil tako prijetnega okusa in tudi glede alkohola dovolj močan, da so ga ljudje prav s slastjo pili. Stal me je pa liter 10 vin. Izdelovatelj sicer nasvetuje manjšo

množino sladkorja, zato pa dodanje 2 do 4 litr. spirita. Ker pa liter rektificiranega spirita stane blizu toliko, kolikor dve kili sladkorja, je pač pametneje primešati sam sladkor, da se iz njega dela alkohol, ki ne kvari okusa, v tem ko se neprijetni okus po dolitem spiritu dolgo pozna. Doda se pa naj navadni beli sladkor, ne pa takozvani grozdni sladkor, ki nosi po krivem svoje ime, ker pač ni izdelan iz grozdja, ampak iz krompirja in je nečista zmes, ki je za tretjino manj sladka kakor beli sladkor, torej ima očitno izgubo, kdor mesto belega ta nečisti sladkor doda. Sadni mošt iz jabolk ali hrušek izdeluje se naj pač le iz sadja, ki se ne da prodati, ker je več ali manj potolčeno. Silna potrata pa bi bila, iz boljšega sadja prešati mošt. Ker je treba tri kile sadja, da se iz njih napreša en liter mošta, bi v slučaju, ko bi sadje lahko prodali po 8 do 16 vin. kilo, en liter iz tacega sadja naprešanega mošta stal 24 do 48 vin. To si naj zapomnijo naši sadjerejci.

Dr. J. Vošnjak.

Češki deželni kulturni svet o draginji.
Češki deželni kulturni svet je dne 19. t. m. razpravljal o draginji živil in je o tem izdal razglas, v katerem pravi: V zadnjem času nastopajo v javnosti neodgovorni faktorji z namenom, popolnoma enostransko in strankarsko tendenciozno delati kmetijske kroge odgovorne za današnjo draginjo in z agitacijo v širokih masah ljudstva zasejati sovraštvo proti kmetijskemu stanu. Napram temu stremljenju, ki je v zadnjih dneh vodilo že do obžalovanja vrednih nasilnostij, mora deželni kulturni svet ugotoviti, da splošna, v vsej Evropi nastopajoča draginja vseh življenskih potrebščin zadeva vse kroge prebivalstva in da naše kmetijsko prebivalstvo teži tem bolj, ker je ravno ta stan vsled katastrofalne suše v letošnjem letu in vsled kuge, ki se je bila pojavala letos in lani, imel neznansko veliko izgubo, ki se ne da popraviti in ker mu je v mnogih krajih slaba letina vzela celo potrebna sredstva za življenje, pri čemer ni upati, da bi se v bližnji bodočnosti njegov gospodarski položaj bistveno izboljšal. Deželni kulturni svet češki se v imenu vsega češkega kmetijstva odločno zavaruje proti težnjam, ki skušajo stisko prebivalstva izkoristiti v strankarske namene in pričakuje z vso gotovostjo, da bodo poklicani krogi ne samo uporabili vsa sredstva za odvrnitev slabih gospodarskih razmer, ampak da se bodo primerno ozirali na potrebe

vseh proizvajajočih in konsumujočih krogov prebivalstva, obenem pa tudi poskrbeli, da se bodo ti koraki razpravljali in izvajali brez strasti, popolnoma stvarno in nemoteno.

Ali res pomanjkuje mesa? Na vseh naših živinskih trgih in semnjih je opaziti, da zelo padajo živinske cene in da dostikrat večjega števila živine ni mogoče prodati. To pač ni znamenje, da bi primanjkovalo klavne živine. Tudi cene za meso so na naših velikih mesnih trgih, kar zadeva slabše vrste, nižje kakor cene, za katere se je prodajalo argentinsko meso. To dovolj osvetljuje sleparijo, ki so jo uganjali z argentinskim mesom. Cene mesu pri podrobnih razprodaji pa so še vedno ostale na prejšnji višini. Vse to pa protikmečkih hujskačev ne privede do tega, da bi uvideli, da so s svojo agitacijo na napačnem potu. Naloga vlade bi bila, da bi v tej smeri ljudstvo poučila in storila primerne korake, da se oderuštvo pri nadrobni prodaji mesa napravi konec.

Živinska kuga na Koroškem. Po celi severni Koroški se je nevarno razširila živinska kuga, ki prizadeva kmetovalcu veliko škodo. Kuga se je pojavila najprej v gorskih vaseh, kamor jo je bila zanesla divjačina. Zdravstvene oblasti so poskušale na vso moč omejiti kugo na planinske pokrajine, vendar se je zadnje dni začela širiti skoro po vseh dolinah. Več živine je že poginilo. Kuga se razširja največ med govedo, obolelo pa je in poginilo tudi že več prašičev. Celo kurenine se prijemlje kuga. Oblasti so ustavile iz okuženih krajev tudi izvoz mleka. Mleko okužene, tudi še ne obbolele krave je zelo nevarno. V neki vasi je obolela radi takega mleka cela družina. Odrasli bodo sicer okrevali, otroci pa bodo v smrtni nevarnosti. Prepovedani so vsi živinski semnji po teh krajih in vsak izvoz in uvoz živine.

Avstro-ogrška banka je dne 21. septembra zvišala obrestno mero od 4 na 5 odstotkov v eskomptu in od 4½ (oziroma 5) odstotkov na 5½ (oziroma na 6) odstotkov v lombardu. Generalni svet utemeljuje to zvišanje s tem, da je na vseh poljih našega gospodarskega življenja potreba po denarju zelo velika. Vloge, eskompt in lombard so 15. septembra znašali pri banki 933·2 milijona kron, t. j. za 159·3 milijone več kakor istega dne lanskega leta. Prilicno enako se je pomnožila cirkulacija not. Tej veliki napedosti na denarnem trgu se je v zadnjem času pridružila še velika potreba po tujih plačilnih

sredstvih. Kurzi tujezemskih menic so silno poskočili vsled velikega povpraševanja po devizah. Kurzi deviz so se dvignili tako, da se že izplača obveznosti v tujezemstvu poravnati v zlatu in obstoji torej nevarnost, da se bo zlato začelo izvažati. K temu koraku je bila banka prisiljena tudi zaradi tega, ker so mnoge tujezemske banke znatno zvišale eskomptno mero. Tako n. pr. nemška državna banka od 4⁰/₀ na 5⁰/₀, francoska banka od 3⁰/₀ na 3¹/₂⁰/₀, bruseljska banka od 4¹/₂⁰/₀ na 5¹/₂⁰/₀, angleška banka od 3⁰/₀ na 4⁰/₀.

Draginja mesa na Angleškem. Angleška nima agrarnih colnin in bi po trditvah naših nasprotnikov, posebno socialnih demokratov, morala biti pravi eldorado za konsumente, kajti ti trdijo, da visoka uvozna colnina, naložena na poljedelske produkte, povzroča draginjo živil. Da pa ta trditev ni tako utemeljena, se razvidi iz izvestja, ki ga je izdala narodna zveza angleških trgovcev z mesom, ki so prisiljeni ceno mesu znatno zvišati. Boje se, da bo funt mesa stal okoli 1:80 K. Ker pa ima angleški funt samo okoli 450 gramov, bi štel 1 kg mesa približno 2:50 K, torej dokaj več nego v Avstriji. Angleška je ravno vsled pomanjkanja domače živinoreje navezana na uvoz iz Amerike, in če ta uvoz ne zadostuje vsem potrebam, se meso takoj podraži.

Koliko je kmečkih poslancev v parlamentu? Nek nemški list piše, da je v avstrijski poslanski zbornici 280 kmečkih poslancev, ki so sledeče porazdeljeni med posamezne politične in narodne stranke: Nemški narodni zvezi pripada 39 kmečkih poslancev, krščanskim socialcem 68, vsenemcem 2, med Čehi jih je 45, med Jugoslovani 34, med Poljaki 48, med Malorusi 29, med Italijani 10, med Rumuni 5, skupaj torej 280 agrarcev med 516 poslanci.

O nevarnosti, da se tistih, ki jedo meso, loti živinska kuga, se poroča iz Lvova: V vaseh Niemston, Daliny in Podemarcyna je zbolelo mnogo oseb, ki so vživale meso, ki je bilo od takih živalij, ki se jih je bila prijela živinska kuga. Ustnice in notranji del grla se ognoje, tako da ne morejo vživati trdih jedil. — Tudi argentinsko meso, ki se pri nas ne more pregledati, če je od zdravih ali bolnih živalij, ker ni drobu pri dotičnem živalskem truplu, tvori gotovo veliko nevarnost za zdravje vsega prebivalstva.

Književnost.

Čebelarška knjiga: „Izrejevanje matic“ — v angleščini spisal dr. Phillips, poslovenil Aleksander Toman, izdala in založila c. kr. kmetijska družba kranjska. Cena 1 K. — Vsakemu čebelarju je znano, da je od dobrote in rodovitnosti matic največ odvisen ugoden uspeh čebelarjenja. Zato posvetijo dandanes umni čebelarji največjo pozornost pravilni in umni izreji matic. V domačih panjih — kranjičih — je taka posebna izreja nemogoča, pač pa je ista v panjih s premakljivimi satniki — v dzierzonovanih panjih — prav lahka stvar in donša obilo korist. K temu je treba nekoliko znanja in seveda praktične izkušnje, ki se je dosedaj pri nas zajemala iz nemških virov, ki pa so dostikrat preobširni in nejasni. Taka izreja matic je pri nas na Kranjskem, kjer naj delujemo ne le na dobroto matic, ampak tudi na čisto pleme, postala živa potreba, če hočemo zadostiti ne le domačim zahtevam, temveč če hočemo z eksportom povišati naše čebelarstvo. Zato je bila misel c. kr. kmetijske družbe kranjske, podati našim čebelarjem tako navodilo v slovenskem jeziku, prav srečna in to toliko bolj, ker se je zato porabil prav dober izvirnik. Knjiga „izrejevanje matic“ podaja v jasnih odstavkih vsa potrebna navodila in ima vrh tega še dobre slike, ki pojasnujejo vsebino ter bode dobro došla vsakemu čebelarju, ki se peča z umno izrejo matic. Priporočamo to knjigo, ki stane samo 1 K, najtopleje vsem domačim čebelarjem in smo uverjeni, da bodo iz nje povzeli mnogo umnih nauk za svoje čebelarjenje. L.

Vabilo na izvanredni občni zbor
Mlekarske zadruge v Kočah,
reg. zadruge z omejenim poroštvom,
ki se bo vršil dne 8. oktobra 1911 ob 4. uri popoldne
v mlekarskih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obč. zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Prodaja mleka.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo na redni občni zbor
Ogljarske zadruge v Seničel,
registr. zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 15. oktobra 1911 ob 4. uri popoldne
v hiši g. načelnika.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Sklepanje o razdružbi in volitev likvidatorjev.
6. Slučajnosti.

Bilanca

Posojilnice v Križevcih na Murskem polju,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	353.762-17
Inventar premični	176-08
Inventar nepremični . . .	2.781-48
Zaostale obresti posojil .	3.652-33
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Naložen denar z obrestmi	529-89
Gotovina 31. grudna 1910	4.747-41
Skupaj	366.648-36

Pasiva.	K
Deleži	920-—
Hranilne vloge s kap. obr.	288.319-90
Tekoči račun z zvezo . . .	64.324-—
Predplačane obresti posojil	1.274-89
Rezervni sklad	11.286-95
Čisti dobiček	522-62
Skupaj	366.648-36

Denarni promet K	448.735-49
Stanje članov začetkom l. 1910	466
Prirastlo	26
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1910	491

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Kozjem,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva	K
Posojila	353.497-03
Zaostale obresti posojil . .	8.895-01
Naložen denar	40.023-47
Deleži pri zvezah	2.290-—
Inventar	450-—
Hiša in tehnika	58.300-—
Posestvo	2.930-09
Gotovina 31. decem. 1910	4.836-61
Skupaj	471.222-21

Pasiva.	K
Deleži	5.000-—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	439.667-72
Preplačane obresti posojil	922-05
Rezervni sklad	16.401-67
Izposojilo	7.373-—
Prehodni znesek	24-—
Čisti dobiček	1.833-77
Skupaj	471.222-21

Denarni promet K	507.281-51
Stanje članov začetkom l. 1910	396
Prirastlo	49
Odpadlo	9
Stanje koncem l. 1910	436

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Koprivnici,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	34.109-65
Tekoči račun z zvezo . . .	3.256-—
Inventar premični	312-68
Zaostale obresti posojil .	99-77
Delež pri „Zadružni zvezi“	600-—
Tekoči račun s člani . . .	9.738-05
Gotovina 31. decemb. 1910	353-08
Skupaj	48.469-23

Pasiva.	K
Deleži	368-—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	47.263-87
Predplačane obresti posojil	303-89
Rezervni sklad	209-66
Čisti dobiček	323-81
Skupaj	48.469-23

Denarni promet K	123.335-38
Število članov začetkom l. 1910	72
Prirastlo	21
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1910	92

Bilanca

Kmečke hranilnice in posojilnice v Konjicah,

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	153.049-61
Tekoči račun z zvezo . . .	8.460-—
Inventar premični	703-17
Zaostale obresti posojil .	1.074-70
Vrednost kolekov	36-41
Delež pri „Zadružni zvezi“	600-—
Tekoči račun s člani . . .	10.236-75
Zaostale obresti	337-55
Naložen denar	22.437-03
Gotovina 31. decembra 1910	6.590-50
Skupaj	203.525-72

Pasiva.	K
Deleži	400-—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	200.515-65
Predplačane obresti posojil	938-27
Rezervni sklad	946-02
Čisti dobiček	725-78
Skupaj	203.525-72

Denarni promet K	444.718-14
Stanje članov začetkom l. 1910	136
Prirastlo	65
Odpadlo	1
Stanje koncem l. 1910	200

Bilanca

Posojilnice in hranilnice v Sv. Križu pri Litiji,

reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	95.492-67
Tekoči račun z zvezo . . .	212.665-—
Inventar premični	104-53
Zaostale obresti posojil .	2.799-12
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri „Ljudski posoj.“	4-—
Gotovina 31. dec. 1910 . . .	2.009-56
Skupaj	314.074-88

Pasiva.	K
Deleži	798-—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	307.982-08
Predplačane obresti posojil	356-79
Rezervni sklad	4.766-89
Čisti dobiček	171-12
Skupaj	314.074-88

Denarni promet K	290.325-22
Stanje članov začetkom l. 1910	394
Prirastlo	11
Odpadlo	8
Stanje koncem l. 1910	397

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Velikih Laščah,

reg. zadr. z neomejeno zavezo.
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	864.977-92
Tekoči račun s člani . . .	161.269-05
Inventar premični	213-98
Inventar nepremični . . .	51.042-40
Zaostale obresti posojil .	22.480-52
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000-—
Delež pri „Unionu“	500-—
Delež pri Kmet. društvu .	2-—
Prehodni	391-15
Gotovina 31. decem. 1910	6.623-75
Skupaj	1.108.500-77

Pasiva.	K
Deleži	864-—
Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	855.038-87
Tekoči račun z zvezo . . .	228.068-—
Predplačane obresti posojil	1.598-83
Rezervni sklad	17.025-74
Čisti dobiček	5.905-33
Skupaj	1.108.500-77

Denarni promet K	1.604.350-41
Stanje članov začetkom l. 1910	376
Prirastlo	61
Odpadlo	5
Stanje koncem l. 1910	432

Bilanca

Ljudske hranilnice in posojilnice v Sv. Lovrencu na Dravskem polju,

reg. zadr. z neomej. zavezo.
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	62.904.31
Inventar premični	307—
Zaostale obresti posojil	108.92
Delež pri „Zadružni zvezi“	600—
Gotovina 31. decembra 1910	1.459.41
Skupaj	65.379.64
Pasiva.	K
Deleži	396—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	55.622.55
Tekoči račun z Zvezo	7.917—
Predplačane obresti posojil	556.20
Rezervni zaklad	437.14
Čisti dobiček	450.75
Skupaj	65.379.64
Denarni promet K	113.159.15
Stanje članov začetkom l. 1910	71
Prirastlo	28
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1910	99

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Lučah,

registr. zadruga z neom. zavezo
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	18.761—
Tekoči račun z zvezo	161.110.88
Inventar premični	231.95
Zaostale obresti posojil	70.82
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Naložen denar	6.107.49
Gotovina 31. dec. 1910	40.51
Skupaj	187.332.65
Pasiva.	K
Deleži	160—
Hranilne vloge s kap. obr.	186.114.11
Predplač. obresti posojil	274.90
Prehodni	210.17
Rezervni zaklad	384.31
Čisti dobiček	189.16
Skupaj	187.332.65
Denarni promet K	264.332.89
Stanje članov začetkom l. 1910	25
Prirastlo	7
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1910	32

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Leskovcu pri Krškem,

reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	148.753.50
Tekoči račun z zvezo	19.993—
Inventar premični	83.40
Zaostale obresti posojil	1.036.44
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Gotovina 31. dec. 1910	1.080.04
Skupaj	171.946.38
Pasiva.	K
Deleži	932—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	163.816.65
Predplačane obresti posojil	541.31
Rezervni zaklad	6.008.47
Čisti dobiček	1.147.95
Skupaj	171.946.38
Denarni promet K	253.276.96
Stanje članov začetkom l. 1910	444
Prirastlo	26
Odpadlo	4
Stanje koncem l. 1910	466

Bilanca

Posojilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah,

reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	533.923.19
Naložen denar	2.727.66
Inventar nepremični	88.627.25
Inventar premični	2.244.78
Zaostale obresti posojil	12.965.94
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Tekoči račun s c. kr. poštno hranilnico	2.165.35
Tekoči račun z raznimi	9.162.97
Tiskovine v zalogi	925.47
Gotovina 31. decemb. 1910	11.595.42
Skupaj	665.339.03
Pasiva.	K
Deleži	13.022—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	540.022.81
Tekoči račun z zvezo	63.761—
Vknjižen dolg	9.137.39
Predplačane obresti posojil	1.916.37
Neizpl. obr. glavnih deležev	180.36
Tekoči račun z raznimi	10.926.21
Rezervni zaklad	24.270.65
Čisti dobiček	2.102.24
Skupaj	665.339.03
Denarni promet K	996.313.16
Stanje članov začetkom l. 1910	2058
Prirastlo	160
Odpadlo	93
Stanje koncem l. 1910	2125

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Loškempotoku na Taboru,

registr. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	336.553.29
Inventar premični	193.31
Zaostale obresti posojil	4.139.96
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Stalna vloga pri Zadr. zv.	2.000—
Rezerva nal. na vl. 345	6.881.35
Gotovina 31. dec. 1910	6.577.73
Skupaj	357.345.64
Pasiva.	K
Deleži	468—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	328.445.02
Tekoči račun z zvezo	19.126—
Predplačane obresti posojil	261.52
Rezervni zaklad z obr.	6.881.35
Čisti dobiček	2.163.75
Skupaj	357.345.64
Denarni promet K	656.517.25
Stanje članov začetkom l. 1910	208
Pristopilo	27
Izstopilo	1
Stanje koncem l. 1910	234

Bilanca

Hranilnice in posojilnice v Blagovici,

registr. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	207.101.07
Inventar premični	107.51
Zaostale obresti posojil	5.492.49
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Tirjatev za krmo in otrobe	1.443.50
Obresti tirjatve za krmo in otrobe	89.93
Stalna vloga	1.000—
Gotovina 31. decem. 1910	8.684.49
Skupaj	224.918.99
Pasiva.	K
Deleži	238—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	214.646.71
Tekoči račun z zvezo	2.147—
Predplačane obresti posojil	157.46
Prehodnja	350.79
Rezervni zaklad	5.897.65
Čisti dobiček	1.481.38
Skupaj	224.918.99
Denarni promet K	330.989.61
Stanje članov začetkom l. 1910	222
Pristopilo	16
Izstopilo	—
Stanje koncem l. 1910	238

P R E G L E D

poslovanja hranilnic in posojilnic na podlagi vposlanih mesečnih izkazov
za mesec avgust 1911.

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Artiče	3897	42	3922	84	7820	26	663	20	2986	56	820	—	40	—	289
Besnica Zgornja	1872	03	1712	80	3584	83	902	50	474	16	—	—	317	45	57
Baška	45651	22	44817	57	90468	79	13999	29	11213	33	1120	—	1650	—	221
Beram	2087	72	2053	64	4141	36	1280	22	477	44	1576	20	664	18	132
Bilčovs	20530	29	19654	71	40185	—	15820	23	2410	80	5320	—	480	—	41
Bled	19667	03	18623	67	38290	70	8992	—	7026	74	1540	—	8885	—	272
Bogomolje	2317	25	4377	40	6694	65	78	—	850	—	—	—	626	11	57
Boh. Bistrica	13532	45	14245	10	277775	55	11332	—	11833	14	972	—	1500	—	186
Boljun	4925	15	5077	58	10002	73	3905	—	32	—	1480	—	880	—	149
Boštanj	7998	34	7639	69	15638	03	3596	36	3475	25	4060	—	2887	70	154
Brezovica	20720	33	20708	88	41429	21	1561	—	3418	91	1900	—	730	—	124
Cerklje pri Krš.	10115	62	6459	95	16575	57	5730	—	5853	57	380	—	3900	—	11
Cirknica	33522	70	34733	34	68256	04	11622	20	18230	90	4106	92	7920	50	668
Češnjica	11962	08	14069	48	26031	56	1563	—	4459	70	2000	—	3000	—	225
Črni vrh	9790	64	11296	92	21087	56	1776	53	1338	08	8383	—	6763	82	278
Črnuče	4427	39	4839	85	9267	24	1270	39	1037	75	1900	—	—	—	57
D. M. v Polju	7563	68	7633	89	15197	57	2750	—	6081	79	1540	—	250	—	159
Dicmo-Donje	23498	—	23445	88	46943	88	327	—	752	12	8690	—	8668	47	270
Dobje	4013	60	2826	89	6840	49	3241	01	818	13	500	—	—	—	94
Dobrepolje	21762	43	22066	64	43829	07	13475	—	19463	27	1390	—	5291	80	—
Dobrinj	50243	—	50551	65	100794	65	31412	02	4408	38	8828	—	9976	63	445
Dolsko	3516	26	3616	—	7132	26	2208	—	740	—	710	—	60	—	73
Domžale	2806	48	6600	78	9407	26	1856	—	5373	72	1170	—	320	—	361
Dračevica	4473	44	3871	79	8345	13	800	—	1840	46	556	—	40	—	58
Dragatuš	6669	72	7223	26	13892	98	5516	—	2101	23	2100	—	10	—	83
Fara	10732	78	8937	54	19670	32	9069	—	6342	07	2500	40	800	—	187
Frankolovo	6321	65	2722	51	8644	16	2403	10	1303	45	880	—	1782	70	245
Gradac h. p. b. kod Makarske	3443	23	3130	98	6574	21	—	—	1930	—	732	—	25	—	82
Griže	12994	83	10768	32	23763	15	10024	—	60	—	6200	—	—	—	25
Hinje	1930	14	2962	33	4892	47	1000	—	1662	—	1300	—	800	—	81
Homec	8189	12	7565	32	15754	44	4456	89	1197	94	1000	—	—	—	67
Horjul	7199	22	5772	17	12971	39	2214	39	4516	31	1126	23	730	—	369
Idrija	21326	10	20058	54	41384	64	12142	96	13454	64	6004	72	3543	84	254
Ig	13734	90	12906	42	26641	32	3416	09	11383	56	—	—	4170	—	384
Jarenina	5378	63	4989	01	10367	64	2230	—	2541	20	2430	—	1030	—	202
Jelšane	9051	08	10195	86	19246	94	8538	30	3865	—	2250	—	360	—	92
Jesenice	14001	65	12984	21	26985	86	4710	10	5781	19	1600	—	2742	50	234
Kamnik	74642	61	67689	38	142331	99	46503	57	23645	66	11645	66	4604	23	744
Kandija	53558	68	54497	—	108055	68	25539	40	39288	78	8080	—	18236	23	2214
Karojba	3689	50	3279	—	6968	50	1060	—	852	—	1600	—	200	—	156
Kaštelir	124700	90	122757	94	247458	85	50647	10	47458	68	28824	—	15748	—	249
Kievo	21432	31	20525	06	41957	37	7873	09	4078	43	4740	62	2290	30	206
Knežak	15766	17	7121	14	22887	31	12080	—	4532	87	2500	—	2100	50	77
Kočevje	11264	79	9826	78	21091	48	8110	95	1983	40	2810	—	21	—	430
Komenda	9381	51	10778	05	20159	56	9006	56	1906	05	340	—	33	73	195
Koprivnica	1646	53	1547	91	3194	44	920	—	288	39	—	—	130	—	103
Kranj	142626	85	136378	93	279305	78	29468	23	14182	15	63512	25	33811	85	282

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Križevci	144686	39	144147	70	288834	09	107588	50	97139	78	28750	—	19876	90	470
Kropa	2762	45	5550	34	8312	79	1875	—	1193	77	—	—	200	—	—
Kršan	4502	69	6259	95	10762	64	1609	60	2187	63	620	—	1949	80	262
Lanišče	25282	03	27078	25	52360	28	11531	32	4920	99	983	65	10858	02	97
Laporje	5019	69	5002	92	10022	61	6762	22	2873	18	1328	—	—	—	87
Lasče Velike . .	30639	74	32302	38	62942	12	6703	50	9846	06	4640	92	5765	—	455
Leskovec pri Krškem	10096	73	9693	78	19790	51	2257	—	6401	98	1494	—	1708	40	477
Leše	1227	50	1219	50	2447	—	910	—	330	—	—	—	—	—	33
Ljubljana, lj. pos.	2466812	61	2437543	89	4904356	50	249388	44	369029	64	92456	96	35292	01	2801
Ljubno	36536	80	19584	79	56121	59	4049	—	4047	14	7500	—	7300	—	162
Logatec Gornji . .	18610	75	18020	22	36630	97	3690	—	1514	32	16420	—	7961	—	95
Lošinj Mali	116609	03	112639	91	229248	94	73167	06	30424	67	46036	05	13691	—	470
Makole	29121	89	19443	81	48565	70	9943	09	14256	70	3774	—	3375	68	—
Marija na Zili . .	3030	04	2602	10	5632	14	882	—	1054	—	1450	—	1664	94	95
Mengeš	27892	87	21380	83	49273	70	9547	—	19829	70	1100	—	4081	70	497
Mozirje	7065	60	10888	—	17953	60	3138	—	3610	—	2270	—	3548	58	160
Motnik	4004	57	6320	47	10325	04	2843	10	808	86	2520	—	10	—	53
Naklo	5023	81	4575	31	9599	12	1637	50	4438	51	50	—	210	—	106
Nedelja Velika . .	5918	22	5531	48	11449	70	2602	—	836	43	1185	—	2919	—	139
Omišalj	57054	69	47578	41	104633	10	26862	—	7176	74	31358	—	6853	05	200
Otrič-Strugama . .	3287	14	2250	—	5537	14	2106	—	250	—	—	—	—	—	88
Petrovče	6766	75	6842	99	13609	74	4894	56	340	—	—	—	1610	—	95
Pišece	2301	25	2005	96	4307	21	600	—	1805	—	400	—	—	—	237
Planina-Studeno . .	4085	22	3580	02	7665	24	2190	—	1831	67	1700	—	600	—	221
Pločice-Konavljje .	32856	12	32804	11	65660	23	16845	53	15383	55	6642	46	8742	02	118
Podbabje	25887	09	25053	98	50941	07	1830	—	200	—	4480	—	561	48	435
Podčetrtek	2630	11	2501	30	5131	41	280	—	2000	—	500	—	120	—	81
Podzemelj	648	25	—	—	648	25	45	—	—	—	—	—	—	—	71
Polhov gradec . . .	4380	94	2982	21	7373	15	1873	84	1241	98	525	—	—	—	173
Poljčane	21778	74	25178	33	46957	07	6842	—	14267	32	9250	—	2000	—	—
Sp. Polskava	6549	87	6817	23	13367	10	360	—	1302	92	—	—	5500	—	96
Pomjan	5932	49	4755	99	10688	48	2136	01	891	87	2115	—	2328	—	321
Ponikva	10325	51	10565	88	20891	39	8039	22	1555	—	3000	—	41	67	107
Postojna	5527	44	5021	93	10549	37	2827	66	3300	05	1700	—	160	—	138
Ptuj	8109	89	7477	53	15587	42	6313	94	1384	06	2760	—	855	32	152
Preddvor	4616	51	3868	45	8484	96	4016	44	1444	10	2400	—	100	—	117
Predloka	2201	06	1554	33	3755	39	1410	—	1480	—	—	—	100	—	107
Preska	22095	16	22361	74	44456	90	5091	53	3355	37	13450	—	1480	—	229
Prihova	2614	09	4519	32	7133	41	780	90	1878	—	2360	—	60	—	123
Prosek	4640	38	4301	20	8941	58	1066	50	321	—	1970	—	3021	—	593
Punat	30850	04	31230	25	62080	29	17963	49	11640	28	1060	—	1300	—	115
Radovica	4761	46	3140	83	7902	29	1040	40	2324	92	800	—	—	—	134
Radovljica	52941	44	38185	64	91127	08	19312	92	11433	09	26680	—	2674	—	236
Rajhenburg	18339	94	17764	99	36104	93	8562	91	3020	96	1270	—	7255	—	282
Rečica	39905	—	38280	09	78185	09	8049	—	13746	21	20400	—	14000	—	403
Selca na Braču . . .	37535	90	37112	76	74648	66	998	30	19544	39	2558	87	3667	12	219
Selca p. Škof.	11158	01	16333	31	27491	32	5550	—	6100	—	5160	—	2565	50	363
Senožeče	2649	45	4813	—	7462	45	185	—	—	—	320	—	665	—	368
Sevnica	27252	58	29316	30	56568	88	20849	—	24430	40	3000	—	4456	—	2165
Slivnica	1681	39	1468	58	3149	97	1120	—	200	—	760	—	—	—	82
Slivnica p. Mar. . . .	1541	99	2734	86	4276	85	883	50	195	—	530	—	357	—	144
Sl. Gradec	2767	88	2687	48	5455	36	1321	98	1529	09	740	—	765	—	253
Smlednik	3874	10	3420	49	7294	59	2583	—	1500	26	760	—	1078	77	186
Srednja vas	21139	22	20217	69	41356	91	8295	—	10646	06	3500	—	2650	—	433

I m e	Pre-jemki		Izdatki		Denarni promet		Hranilne vloge				Posojila				Število članov
							vloženo		vzdignjeno		dano		vrnjeno		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
Stara Loka . . .	3118	36	3432	16	6550	52	1565	—	2773	73	625	—	1200	—	273
Stoprce . . .	148	55	294	—	442	55	20	—	74	—	220	—	100	—	82
Svečina . . .	1167	97	891	01	2058	98	420	28	587	48	300	—	564	—	54
Svetinje . . .	442	95	460	—	902	95	288	40	460	—	—	—	50	—	71
Sv. Benedikt v Slov. goricah . . .	6618	66	6082	79	12701	45	4043	02	4768	73	1070	—	2301	—	270
Sv. Bolfenk v Sl. goricah . . .	13710	93	14898	51	28609	44	4577	01	5779	05	6600	—	820	—	91
Sv. Bolfenk n. K. . .	736	95	940	15	1697	10	493	—	610	—	330	—	210	—	76
Sv. Ema . . .	3816	47	3205	01	7021	48	2869	—	1035	75	100	—	395	34	297
Sv. Križ p. Kost. . .	14565	23	14290	20	28855	43	1160	59	7090	14	6082	—	6710	79	—
Sv. Križ p. Litiji . . .	6990	06	7348	49	14338	55	2423	—	3485	31	3820	—	580	—	405
Sv. Kunigunda . . .	6886	73	6697	44	7584	17	4078	38	5376	51	—	—	2422	16	—
Sv. Lovrenc na Drav. polju . . .	3064	30	3318	—	6382	30	2436	06	310	—	—	—	410	—	105
Sv. Lovrenc nad Mariborom . . .	4323	79	4302	—	8625	79	220	—	—	—	4000	—	—	—	51
Sv. Petar u Šumi . . .	1209	07	1512	88	2321	95	940	—	1024	38	476	—	10	—	93
Sv. Tomaž . . .	5927	47	8932	—	14859	47	5638	75	180	—	6561	—	—	—	49
Sv. Lenart v Sl. goricah . . .	32392	06	36963	90	69355	96	14872	91	20705	25	8479	40	4874	06	2172
Št. Janž na Dol. . .	853	33	794	70	1648	03	110	85	772	92	—	—	590	—	175
Št. Janž na Dr. p. . .	3992	05	2650	—	6642	05	873	43	250	—	1400	—	2763	—	140
Št. Jurij ob Tab. . .	10250	07	10020	—	20270	07	4168	—	460	—	2060	—	—	—	106
Št. Jurij p. Kum. . .	1076	54	1176	27	2252	81	525	—	1166	23	—	—	300	—	99
Št. Jernej . . .	23785	49	17431	59	41217	—	14686	09	11361	24	5210	—	5831	10	+3
Št. Lambert . . .	3353	38	3204	19	6557	57	1569	54	2727	23	440	—	—	—	34
Št. Peter n. K. . .	26906	24	26156	24	53062	48	9699	04	12962	65	11833	—	15481	—	571
Št. Vid p. Vipavi . . .	7016	39	4205	—	11221	39	5455	34	1230	—	2941	—	840	—	165
Št. Vid pri Zatič. . .	30846	42	31159	03	62005	45	23487	10	19505	72	5550	—	900	—	465
Škofja Loka . . .	17304	70	12168	11	29472	81	8910	—	2634	16	400	—	2210	—	—
Šmarje p. Jelšah . . .	6102	43	6081	95	12184	38	3512	—	4274	38	1760	—	392	—	198
Šmarjeta (Dol.) . . .	3878	35	3521	62	7399	97	1570	—	1400	—	2040	—	100	—	175
Šmartno na P. . .	4067	47	4844	76	8912	23	3147	80	400	—	2709	50	245	—	22
Šmartno p. Šm. g. . .	4968	16	4855	74	9823	90	3166	—	1727	38	1100	—	1000	—	91
Tomaj . . .	10930	68	12224	72	23155	40	9494	—	6772	51	1100	—	900	—	638
Trata . . .	1051	31	2096	60	3147	91	860	—	1980	—	100	—	—	—	33
Trebelno . . .	6858	58	7182	48	14041	06	791	—	2423	66	4748	—	3518	—	325
Trilj . . .	13105	83	13746	36	26852	19	3490	—	5905	20	7480	—	9215	—	794
Tržič . . .	5735	51	8709	01	14444	52	4872	53	4976	09	3400	—	351	43	221
Tučepi . . .	15	—	1124	57	1139	59	—	—	580	—	500	—	—	—	143
Tuhinj Zgornji . . .	13560	85	13658	55	27219	40	9104	—	5419	01	3130	—	2610	—	202
Tunice . . .	2740	15	2585	09	5325	24	828	—	1963	76	—	—	—	—	50
Vavtavas . . .	1142	40	950	46	2092	86	1077	—	210	—	700	—	10	—	+3
Velikovec . . .	48341	04	37197	80	85538	84	20438	92	12262	78	11809	83	6214	14	705
Vič . . .	4714	67	4589	58	9744	45	1477	—	2969	37	1600	—	—	—	66
Videm . . .	692	02	1906	75	2598	77	223	—	1489	—	400	—	240	—	187
Vipava . . .	35261	40	39666	67	74928	07	12678	—	10195	99	15100	—	7405	—	1303
Vodice . . .	11500	67	12638	61	24139	28	2548	50	4848	59	2344	—	8035	46	195
Vrbnik . . .	19250	55	17260	20	36510	75	2772	—	6716	67	—	—	1030	—	426
Vrhnika . . .	15674	85	15543	23	31218	08	4963	42	7255	51	8150	—	3310	80	266
Vurberg . . .	4488	54	4324	25	8812	79	3154	—	915	50	900	—	1260	—	93
Zreče . . .	14341	92	11683	—	26024	92	1938	79	4363	—	7320	—	—	—	54
Žiče . . .	7214	59	7333	46	14568	05	1740	50	4362	13	2835	—	1250	—	97
Žiri . . .	20498	50	18287	14	38785	64	16231	16	8486	37	5440	—	620	—	309
Žužemberk . . .	27622	13	26233	06	53855	19	20620	46	16865	86	7150	—	1886	73	—